

Tema meseca septembra: DREVESA

Drevo pomeni v botaniki trajno (večletno) rastlino, z značilnim pokončnim olesenelim deblom. Na spodnji strani debla so korenine, zgoraj so veje, ki tvorijo krošnjo. Običajno so to dolgo živeče in robustne rastline, prilagojene na velika nihanja življenjskih pogojev, kakšno je menjavanje letnih časov v območjih z zmernim podnebjem.

Drevesa pogosto rastejo v sestojih in predstavljajo življenjsko okolje za številne druge organizme. Največjim takim sestojem pravimo gozd, ki je eden najrazličnejših kopenskih ekosistemov na Zemlji. Gozdovi pokrivajo približno četrtno kopnega in vsebuje ocenjujejo 90% vse svetovne biomase.

Zgradba dreves

Pri lesnatih rastlinah se po kalitvi najprej razvije glavna ali srčna korenina, iz nje izraščajo stranske, ki se delijo na koreninice, na katerih so koreninski laski. Tako nastane koreninski sistem, ki je značilen za posamezne drevesne vrste.

Deblo

Pri drevesnih vrstah je steblo olesenelo in se imenuje deblo. Glavni, osrednji del debla predstavlja les, ki je obdan s skorjo. Rastline z olesenelim stebлом so drevesa in grmi. Razlika med njimi je posledica različnega razvoja stranskih poganjkov (popki). Pri grmih se pospešeno razvijajo poganjki na spodnjem delu rastline, pri drevesih pa je razvoj pospešen na vrhu poganjkov. Deblo je pokrito s skorjo, ki kot zaščitni plašč varuje drevo. Poleg tega prevaja hranilne snovi od krošnje do korenin.

List

Oblika listov je eden glavnih znakov za določanje drevesnih vrst. Iglice so posebej prilagojeni listi.

Posebnost dreves

Drevo lahko primerjamo s kemično tovarno. Za primer vzemimo bukev. V 80 letih lahko zraste 25 m visoko. Krošnja ima premer 15 m, prostornino 2700 m³ in 800.000 listov s skupno površino 1600 m², ki zasenči 160 m² tal. Vsako uro porabi 2,3 kg ogljikovega dioksida in 1 kg vode ter proizvede 1,6 kg grozdnega sladkorja in 1,7 kg kisika. Ta kisik zadostuje za dihanje 10 ljudi. V 80 letih tako predela 40 milijonov m³ zraka. Vsebuje 15 m³ lesa, ki posušen tehta 12 ton.¹

Sajenje drevnin

Sajenje dreves je dokaj preprosto opravilo, ki zahteva le nekaj dobre volje. Najprej izkopljemo sadilno jamo, ki je vsaj dva do trikrat širša kot je koreninski sistem sadike in enako globoka. Običajno se v težjih in slabo odcednih tleh izkoplje nekoliko globljo sadilno jamo, da se pripravi ustrezno drenažo. Če bomo drevesu namestili oporo, je potrebno zabiti v jamo sadilni kol pred sajenjem, da se kasneje ne poškoduje korenin. Najugodnejše za drevo je, da se sadika posadi tako globoko, kot je rasla v drevesnici. Če je sadika v loncu, lahko ob odstranitvi lonca preverimo, kakšen je koreninski sistem. Sadike, ki imajo slabšo koreninsko grudo, imajo v loncu nad koreninsko grudo še precej odvečnega substrata, ki ga je

¹ <https://sl.wikipedia.org/wiki/Drevo>

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

Lipovci 160, 9231 Beltinci

najbolje odstraniti oz. dodati na dno sadilne jame. Če so tla, kamor sadimo, dobra, postavimo sadiko iz lonca neposredno v sadilno jamo, običajno pa se doda na dno sadilne jame ustrezen substrat. Ko postavimo drevo v sadilno jamo, lahko s pomočjo ravne palice ali kar s pomočjo ročaja lopate preverimo, ali je globina sajenja prava. Razprostremo korenine pri sajenju sadik z golimi koreninami ali prepletene korenine, ki krožijo pri rastlinah v loncih. Če ima sadika dobro razvito koreninsko grudo, krožeče in prepletene korenine razrahljamo oz. po potrebi tudi odstranimo. Ko sadiko poravnamo, dodajamo substrat, ki ga ob robovih in po vrhu rahlo potlačimo, da se sprime s koreninsko grupo. Sadiko privežemo na oporo s plastično ali gumijasto vezjo. Opora ostane ob rastlini le prvo leto ali dve, dokler se rastlina ne vraste, kasneje jo odstranimo. V območju sadilne jame lahko pustimo nekoliko višji rob iz nasutega substrata in/ali zastirke, ki služi kot usmerjevalec vode h koreninam. Najugodnejša zastirka je lubje v debelini okrog 5 cm. To zadržuje vlago v tleh in preprečuje razvoj plevelov. Ko je drevo posajeno, odstranimo še morebitne poškodovane ali suhe veje, odrežemo tudi nepravilno rastoče veje in drevo temeljito zalijemo. Za uspešno rast drevesa je potrebno tudi vzdrževanje: predvsem zalivanje ali namakanje v času po sajenju in preko poletja.²

Slika 1: Bukev³

Najpogostejše napake pri vzdrževanju drevnin (nestrokovna in neredna rez)

Redno vzdrževanje vključuje tudi redno rez drevnine, ki mora biti sprotna in strokovna. Namesto tega se čestokrat izvaja koljarjenje, kar pomeni rez približno 5-letnega prirasta drevesa. Še pogosteje pa se, na nekaj let krošnje kar obglavlja. Takšno obrezovanje dobro prenašajo le vrbe.

Pogosto pride do takšnega obrezovanja zato, ker v začetni, načrtovani fazi ne predvidimo končne velikosti drevesa. Takrat se pojavi stiska s prostorom, kar se po navadi rešuje z grobo rezjo. Takšen način obrezovanja je prevelik obseg, saj zmanjšuje odpornost drevesa proti škodljivcem in boleznim ter ne nazadnje daje drevesu zanj neznačilno obliko. Drevesu se vzame njegovo dostojanstvo in tako iznakaženo drevo je obsojeno na životarjenje in prezgodnji propad. Drevesu brez krošnje zaradi izstradanosti odmre del korenin. Odmrle korenine zgnijejo in dreves ne morejo več sidrati v tla, zato močno zraste verjetnost, da ga bo neurje izruvalo in podrlo.⁴

² <http://lovrencan.si/dobro-je-vedeti/sajenje-in-vzdrzevanje-drevnin/>

³ <http://www2.arnes.si/~arupn1/GOZD-Bukev.htm>

⁴ <http://lovrencan.si/dobro-je-vedeti/sajenje-in-vzdrzevanje-drevnin/>

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

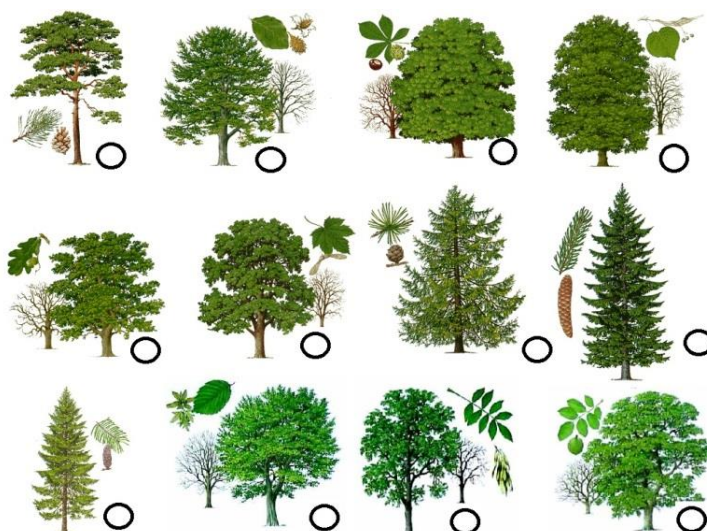
Lipovci 160, 9231 Beltinci

Da se izognemo tem posledicam, moramo pri načrtovanju sajenja drevnin izhajati iz danosti prostora in temu primerno saditi pravilno izbrano drevnino. Razna pomlajevanja sicer vzbudijo novo rast, vendar je ta učinek kratkotrajen. Vsak grob poseg v drevo namreč krajša njegovo življenjsko dobo. Če se že lotimo obrezovanja, torej redčenja krošnje, pa mora biti to omejeno na odstranjevanje vej na zunanosti krošnje in na izžagovanje sekundarnih vej. Pred vsakim obrezovanjem je treba natančno določiti cilj, ki ga želimo z njim doseči (redčenje, presvetlitev, razbremenitev krošnje). S pravočasno, redno in strokovno nego mladega drevesa se je mogoče v veliki meri izogniti težavam in tudi stroškom, ki bi se sicer pojavili s povečanjem dimenzij drevesa.

Pri rezi debelejših vej pazimo, da lubja ne poškodujemo ob rezni rani. Tej zelo pogosti napaki se izognemo tako, da vejo na prvi četrtini njene dolžine najprej spodrežemo in šele nato odrežemo. Sedaj nam ostane le krajši del veje, ki ga odrežemo vzporedno z vejnim ovratnikom. Vejni ovratnik je debela osnova veje oziroma mesto prehoda iz debla v vejo, ki ga ne odžagamo. Rez, ki je vzporedna na vejni ovratnik je idealna tudi zato, ker je površinska rana reza najmanjša. Po končani rezi lahko rano premažemo s cepilno smolo.⁵

Slika 2: Pravilen način reza debelejšje veje⁶

Slika 3: Drevesa⁷

⁵ <http://lovrencan.si/dobro-je-vedeti/sajenje-in-vzdrzevanje-drevnin/>

⁶ <http://lovrencan.si/dobro-je-vedeti/sajenje-in-vzdrzevanje-drevnin/>

⁷ <https://sites.google.com/site/drevesavk/>

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

Lipovci 160, 9231 Beltinci

Preglednica 1: Seznam dreves na območju Slovenije⁸

Slovensko ime	Tip
Akacija	Listavec
Ambrovec	Listavec
Bodika	Listavec
Bor, črni	Iglavec
Bor, himalajski	Iglavec
Bor, rdeči	Iglavec
Brest	Listavec
Breza, navadna	Listavec
Breza, povešana	Listavec
Brin, kitajski	Iglavec
Brin, luskasti	Iglavec
Brin, navadni	Iglavec
Brin, smrdljivi	Iglavec
Brin, virginijski	Iglavec
Brin, zlatorumeni	Iglavec
Brogovita	Listavec
Bukev, navadna	Listavec
Bukev, povešava	Listavec
Cedra, piramidalna atlaška	Iglavec
Cedra, siva atlaška	Iglavec
Cemprin	Iglavec
Cercidifil	Listavec
Cipresa	Iglavec
Češmin	listavec
Češnja	Listavec
Dren, rumeni	Listavec
Duglazija	Iglavec
Forzicija	Listavec
Gaber beli	Listavec
Hrast	Listavec
Hruška	Listavec
Jablana	Listavec
Jasmin	Listavec
Javor	Listavec
Jelka	Iglavec
Jesen	Listavec
Jesenevec	Listavec
Judežovo drevo	Listavec
Kalina	Listavec
Kerija	Listavec
Klek	Iglavec
Kostanj	Listavec
Košeničica	Listavec

⁸ https://sl.wikipedia.org/wiki/Seznam_dreves_na_obmo%C4%8Dju_Slovenije

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

Lipovci 160, 9231 Beltinci

Kutina	Listavec
Leska	Listavec
Lipa	Listavec
Lovor	Listavec
Macesen	Iglavec
Magnolija	Listavec
Mahonija	Listavec
Maklen	Listavec
Medvejka	Listavec
Metasekvoja	Iglavec
Munika	Listavec
Bela murva	Listavec
Negnoj	Listavec
Nepozebnik	Listavec
Octovec	Listavec
Ognjeni trn	Listavec
Omorika	Listavec
Oreh	Listavec
Oslez	Listavec
Pacipresa, japonska	Iglavec
Panešplja	Listavec
Platana	Listavec
Pritlikava smreka	Iglavec
Prstnik, grmasti	Listavec
Pušpan, pritlikavi	Listavec
Pušpan, navadni	Listavec
Resa, jesenska	Listavec
Resa, spomladanska	Listavec
Robinija	Listavec
Ruj	Listavec
Ruševje	Iglavec
Skimija	Listavec
Sliva	Listavec
Smreka, bodeča	Iglavec
Smreka, navadna	Iglavec
Smreka, stožasta	Iglavec
Španski bezeg	Listavec
Tisa, rumena, stebrasta	Iglavec
Trdoleska, krilata	Listavec
Vargelija	Listavec
Venčkar	Listavec
Vrba	Listavec
Zimzeleni, navadni	Listavec

2. Preglednica: Seznam dreves na območju Slovenije⁹

⁹ https://sl.wikipedia.org/wiki/Seznam_dreves_na_obmo%C4%8Dju_Slovenije

Katera drevesa zdravijo – moč drevesa

Breza

Je v slovanski tradiciji sveto drevo, pa tudi simbol ženskosti, zato ne preseneča dejstvo, da je bila v ljudskem zdravilstvu tako cenjena pri zdravljenju ženskih bolezni. Breza je drevo dobrote in miline, je nežna in sočutna, deluje z mehko energijo, a ima obenem silno moč, s katero v človeku obnavlja izgubljene moči in pospešuje procese zdravljenja. Komunikacija z brezo je koristna za ljudi z nevrozami, depresijo in tudi za tiste, ki so pogosto izpostavljeni stresom.

Hrast

Je mogočno drevo z izjemno močnim energijskim poljem. Znano je, da so v preteklosti hrastove deščice polagali na srce, kar naj bi zdravilo aritmije, tahikardije in srčno popuščanje. V sodobnih tehnikah dendroterapije se hrastove deščice polagajo na čelo in zatilje, kar naj bi bistrilo misli in krepilo koncentracijo. Nekoč so k hrastu nosili ranjene bojvnike, da so dobili moč ozdravitev. Verjetno zato še danes velja prepričanje, da k hrastu nikakor ne smejo bolni ljudje, razen zbolelih ali ranjenih v vojni ali tistih obolelih, ki imajo močan značaj bojevnikov.

Jelka

Jelka odpravlja bolečine, pomirja in bistri um. Zato se je v ljudskem zdravilstvu dolgo ohranil običaj polaganja jelkinih vej pod vzglavje ali posteljo. Jelka tudi pomaga obvladovati čustva, vonj zažganih jelkinih vej pa je odlično sredstvo za energijsko čiščenje doma od negativnih energij.

Macesen

Je drevo, ki pomirja, odpravlja negotovost in strahove. Je zdravilec specialist za težka nevrotična stanja, melanholije in depresije.

Bor

Je drevo umirjenosti in močnega duha. Energijsko polje bora je zelo močno in pomaga človeku, ko je v odločilnih trenutkih potrebno razsodno in modro izbrati pravo življenjsko pot.

Topol

Kot goba vpije vso negativno energijo iz okolja. Zato topolovi parki in drevoredi v mestih igrajo vlogo energijskega čistilca.

Oreh

Je drevo z močnim značajem in vplivom – ena izmed njegovih osnovnih značilnosti je pravičnost. Njegova energija lahko človekov razum usmeri v objektivno razumevanje situacije in sproži v človeku proces popravljanja napak, ki jih je naredil s kršenjem univerzalnih zakonov.¹⁰

¹⁰ <https://klepetobkavi.si/novice/podrobnosti/katera-drevesa-zdravijo-kaj-spoznamo-moc-drevesa-zdravilca-specialista.html>

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

Lipovci 160, 9231 Beltinci

Javor

Je drevo notranje moči in uravnoveženost, kar prenaša na človeka in tako vzpostavlja duševno ravnovesje, umirjenost in zaupanje vase.

Kostanj

Je izjemno močan energijski čistilec, ki bi ga lahko primerjali z deročo gorsko reko. Energijske podpore pa od kostanja ni pričakovati.

Jesen

Je drevo kozmične osi in simbolizira božansko naravo človeka. Pomaga nam razumeti naše poslanstvo, včasih njegova energija celo prebuja sposobnost jasnovidnosti.

Akacija

Je drevo plodnosti. Znano je, da so se pari, ki niso mogli imeti otrok, po pomoč obračali k akaciji, ki naj bi krepila instinkt za nadaljevanje vrste in s tem stimulira plodnost. ¹¹

Katja Marič, ekon.

¹¹ <https://klepetobkavi.si/novice/podrobnosti/katera-drevesa-zdravijo-kaj-spoznajmo-moc-drevesa-zdravilca-specialista.html>